

Sprawa T-388/03

Deutsche Post AG i DHL International przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich

Pomoc państwa — Decyzja o niewnoszeniu zastrzeżeń — Skarga o stwierdzenie nieważności — Legitymacja procesowa — Dopuszczalność — Poważne trudności

Wyrok Sądu Pierwszej Instancji (druga izba) z dnia 10 lutego 2009 r. II - 203

Streszczenie wyroku

1. *Skarga o stwierdzenie nieważności — Osoby fizyczne lub prawne — Akty dotyczące ich bezpośrednio i indywidualnie — Decyzja Komisji stwierdzająca zgodność pomocy państwa ze wspólnym rynkiem bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego — Skarga zainteresowanych stron w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE (art. 88 ust. 2, 3 WE, art. 230 akapit czwarty WE)*

2. *Skarga o stwierdzenie nieważności — Osoby fizyczne lub prawne — Akty dotyczące ich bezpośrednio i indywidualnie — Skarga dopuszczalna — Prawo powoływania się na którykolwiek z zarzutów niezgodności z prawem wymieniony w art. 230 akapit drugi WE (art. 88 ust. 2, 3 WE, art. 230 akapit drugi WE)*
3. *Pomoc przyznawana przez państwa — Plany pomocy — Badanie przez Komisję — Etap wstępny i etap kontradiktoryjny postępowania — Zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem (art. 88 ust. 2, 3 WE)*
4. *Pytania prejudycjalne — Wykładnia — Skutki w czasie wyroków dokonujących wykładni — Skutek wsteczny — Granice — Pewność prawa (art. 87 ust. 1 WE, art. 234 WE)*

1. W przypadku gdy bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE Komisja stwierdza w formie decyzji wydanej na podstawie ust. 3 tego artykułu, że pomoc jest zgodna ze wspólnym rynkiem, osoby, na których rzecz ustanowiono te gwarancje proceduralne, mogą wyegzekwować ich poszanowanie jedynie wtedy, gdy mają one możliwość zaskarżenia tej decyzji do sądu wspólnotowego.

Natomiast jeśli skarżący kwestionuje zasadność samej decyzji, w której dokonano oceny pomocy, sam fakt, że może on zostać uznany za zainteresowaną stronę w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, nie wystarcza do uznania dopuszczalności skargi. Musi on poza tym wykazać, że posiada szczególnie status w rozumieniu wyroku z dnia 15 lipca 1963 r. w sprawie 25/62 Plaumann przeciwko Komisji. Miałoby to miejsce w szczególności w przypadku, gdy pomoc będąca przedmiotem omawianej decyzji wpływałaby w sposób istotny na pozycję skarżącego na rynku.

Z tych powodów dopuszczalna jest skarga o stwierdzenie nieważności takiej decyzji, wniesiona przez zainteresowaną stronę w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, w sytuacji gdy skarżący dąży, poprzez jej wniesienie, do ochrony swych praw proceduralnych, które wywodzi z tego postanowienia.

Istotnego oddziaływania nie stanowi bowiem sama okoliczność, że sporna decyzja może wyrzucić pewien wpływ na stosunki konkurencji panujące na danym rynku i że dane przedsiębiorstwa znajdują

się w jakimkolwiek stosunku konkurencji wobec beneficjenta tej decyzji.

zarzuty zmierzające do ustalenia, czy Komisja winna była wszcząć postępowanie, o którym mowa w art. 88 ust. 2 WE.

(por. pkt 42, 44, 48)

(por. pkt 66, 67)

2. W sytuacji gdy skarżący dąży do ochrony praw proceduralnych, które wywodzi z art. 88 ust. 2 WE, może on powołać się na dowolną podstawę nieważności wymienioną w art. 230 akapit drugi WE, o ile zmierza ona do stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji, a w końcu do wszczęcia przez Komisję postępowania, o którym mowa w art. 88 ust. 2 WE. Na tym etapie prowadzonego przez Komisję postępowania wyjaśniającego w sprawie pomocy państwa zadaniem Sądu nie jest zaś wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie istnienia pomocy lub jej zgodności ze wspólnym rynkiem.

Tak więc zarzuty zmierzające do uzyskania rozstrzygnięcia Sądu w przedmiocie istnienia pomocy publicznej lub jej zgodności ze wspólnym rynkiem należy odrzucić jako niedopuszczalne. Za dopuszczalne należy natomiast uznać wszystkie

3. Formalne postępowanie wyjaśniające przewidziane w art. 88 ust. 2 WE ma nieodzowny charakter, w przypadku gdy Komisja napotyka poważne trudności w ocenie zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem. Pojęcie poważnych trudności ma obiektywny charakter. Istnienie takich trudności powinno być oceniane zarówno w świetle okoliczności wydania zaskarżonego aktu, jak i jego treści w sposób obiektywny, przy czym należy zestawiać motywy decyzji z danymi, jakimi Komisja dysponowała w momencie, gdy wypowiedała się na temat zgodności spornej pomocy ze wspólnym rynkiem. Upływ czasu przekraczający znacznie czas wymagany do przeprowadzenia pierwszego badania w ramach art. 88 ust. 3 WE może zatem wraz z innymi czynnikami prowadzić do stwierdzenia, że Komisja napotkała poważne trudności w ocenie, wymagające wszczęcia postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE. Niewystarczający lub niekompletny charakter badania przeprowadzonego przez Komisję w toku wstępnego postępowania wyjaśniającego

również stanowi wskazówkę co do istnienia poważnych trudności.

(por. pkt 88, 92, 94, 95)

4. Wykładnia przepisu prawa wspólnotowego, jakiej dokonuje Trybunał Sprawiedliwości, ogranicza się jedynie do wyjaśnienia oraz sprecyzowania znaczenia i zakresu tego przepisu w takiej formie, w jakiej powinien być on być pojmowany i stosowany od momentu jego wejścia w życie. Stąd tak interpretowany przepis może i powinien być stosowany nawet wobec stosunków prawnych powstałych przed wydaniem rozpatrywanego wyroku i jedynie w drodze wyjątku Trybunał może, w oparciu o wynikającą z systemu prawa wspólnotowego ogólną zasadę pewności prawa, skłonić się do ograniczenia wobec wszystkich zainteresowanych możliwości powołania się na przepis, który był przedmiotem jego wykładni, w celu podważenia stosunków prawnych nawiązanych w dobrej wierze. Tego rodzaju ograniczenie może zaś być dopuszczalne jedynie w tym samym wyroku, w którym Trybunał rozstrzyga w kwestii wykładni, o którą się do niego zwrócono. Te rozważania, pochodzące z orzecznictwa, które dotyczy w szczególności konieczności stosowania prawa wspólnotowego przez sąd krajowy, znajdują *mutatis mutandis* zastosowanie wobec instytucji wspólnotowych w sytuacji, gdy to do tych właśnie instytucji należy zastosowanie przepisów wspólnotowych

stanowiących przedmiot dokonywanej później przez Trybunał wykładni.

W związku z powyższym ponieważ Trybunał nie ograniczył w czasie zakresu dokonanej w wyroku z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00 *Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg*, ustalenia wynikające z wykładni art. 87 ust. 1 WE znajdują w pełni zastosowanie do okoliczności faktycznych i prawnych sprawy, jakie były znane Komisji w momencie wydawania zaskarżonej decyzji przed ogłoszeniem wspomnianego wyroku.

W efekcie należy stwierdzić nieważność decyzji Komisji o niewszyczynaniu formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE podjętej bez przeprowadzenia badania pozwalającego Komisji określić, czy poziom rekompensaty wypłaconej przedsiębiorstwu publicznemu został ustalony na podstawie analizy kosztów, jakie przeciętne przedsiębiorstwo — prawidłowo zarządzane i odpowiednio wyposażone w niezbędne środki, tak aby mogło spełnić konieczne wymogi dotyczące świadczenia usług publicznych — poniosłoby na wykonanie takich zobowiązań, przy uwzględnieniu związanych z nimi przychodów oraz racjonalnego zysku, osiąganego przy wypełnianiu tych zobowiązań.

(por. pkt 112–114, 119)